СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 267. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 15-го листопада 1935. — VOL. XLIII. No. 267. Jersey City, N. J., Friday, November 15, 1935. THREE CENTS

ГРАНОВСЬКИЙ ІМЕНОВАНИЙ ДИРЕКТОРОМ БІОЛЬОҐІЧНОЇ СТАЦІЇ

МИНЕАПОЛИС (Минесота). — Відомий український учений і громадський діяч, А. Неприцький-Грановський, іменований директором університетської біольоґічної стації.

Іменування є признанням за його наукову працю на полі біольоґії.

ПЕКАРІ ДАЛІ НА СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК. — Понад 12 соток пекарів у кількох пекарських підприємствах ведуть далі страйк за кращі умовини праці та за признання права до організації, хоч місцеві американські ґазети, видно під впливом власників, що в них оголошуються, присвячують страйкові дуже мало місця.

Страйк почався 19-го жовтня, коли пекарський трест викинув з роботи 91 робітників з фабрики Ґордон Бейкінґ Ко. за те, що вони не хотіли зрезиґнувати зі справжньої робітничої юнії та приступити до компанійної юнії, що називалася „Сошел Клюб". Подібний натиск на робітників почало пекарське підприємство Кушмана.

У страйку трапляються побої страйкарів ґенґстерами. Агенти підприємств і їх ґенґстери заходили до домів страйкарів, коли вони були на зборах, та застрашували жінок і дітей страйкарів.

ВИСТАВЛЯЮТЬ ЛИТОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТАНОК.

НЮ ЙОРК. — Організація „Фовк Фестивел Каунсил оф Ню Йорк" влаштовує в неділю, 17-го листопада, в 8-мій годині вечором, в салі „Ню Скул оф Сошел Рісерч", 66 Вест 12-та вулиця, литовський вечір, на котрому буде представлений старинний литовський танок „Авсім Абрусус" та національний танок Литовців, „Люктініс".

Литовський бандурист М. Садавкас буде приграваті танцюристам і співакам на литовськім старинним інструменті, „канклєс".

ЗМЕНШУЮТЬ БУДЖЕТ АМЕРИКИ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд постановив зменшити буджет Злучених Держав у 1937 році на 500 міліонів долярів.

Ощадности заводиться в цей спосіб, що деякі урядові бюра будуть скасовані.

БАНКИРІ ПОКАЗУЮТЬ ВОРОЖНЕЧУ ДО ПРЕЗИДЕНТА.

НЮ ОРЛІЕНС. — Конвенція Американського Банкирського Союзу вибрала своїм другим предсідником Орвала Адамса, відомого противника теперішньої політики президента Рузвелта.

Підчас конференції з ґазетярами в Білім Домі президент Рузвелт заявився за зниження процентів від банкових позичок на земельну власність.

ЖІНКА ПЕРЕЛЕТІЛА АТЛЯНТІЙСЬКИЙ ОКЕАН.

ПЕРНАМБУКО (Бразилія). — Сюди прилетіла на своїм літаку новозеляндська летунка, Джин Бетен, перелетівши полудневий Атлянтійський океан.

Вона вилетіла з Дакару, в Сенеґалю, в Африці, і прилетіла до Бразилії по 13 годинах і 15 минутах, зробивши 1,281 миль дороги.

Джин Бетен відома летунка. Вона була перша жінка, що перелетіла з Анґлії до Австралії. Підчас лету з Австралії до Анґлії побила рекорд Молісона. Підчас своїх летів мала цікаві пригоди. Підчас лету з Анґлії до Австралії вона мусіла осісти в Індії і їхала кільканайцять миль на верблюді по приладдя для направи літака.

ЩЕ РАЗ БУДУТЬ СУДИТИ СКОТСБОРСЬКИХ МУРИНІВ.

СКОТСБОРО (Алабама). — Велика лава присяжних суддів у місцевім стейтовім суді постановила поставити ще раз на суд 9 Муринів, обвинувачених у відомій „скотсборській справі".

Замітне, що між суддями вперше був один Мурин. Зроблено це тому, бо найвищий суд Злучених Держав відкинув був попередні присуди як неважні, бо при укладанню лісти присяжних виключувано Муринів.

ДІВЧИНА ВБИЛА ВИЗНАЧНОГО НІМЕЦЬКОГО БІЗНЕСМЕНА.

НЮ ЙОРК. — Панна Вера Стрец, 23-літня дівчина німецького роду, призналась поліції, що вона вбила кількома вистрілами з револьвера д-ра Фріца Ґебгардта, багатого німецького бізнесмена й ученого. Вбивства доконала в мешканню Ґебгардта на 19-тім поверсі в „Бікмен Таверс", де вона теж мешкала два поверхи нижче.

З її неповних зізнань поліція догадується, що вона була любкою Ґебгардта, котрого жінка й дві дочки живуть на його маєтку в Німеччині. Що саме було мотивом убивства, поліція ще не вспіла дізнатись. Поліція не припускає, щоб мотивом була заздрість, бо дівчина вже знала про те, що Ґебгардт жонатий. Поліція забрала з мешкання дівчини листи Ґебгардта до неї, але в них вона теж не могла знайти мотиву вбивства.

Панна Стрец працювала час від часу для д-ра Ґебгардта як секретарка й брала за це 10 долярів на тиждень.

ГОЛОС ВШЕХПОЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ.

Під наголовком „До всіх Поляків, що студіюють у вищих школах", видала недавно Вшехпольська Млодзєж летючку-відозву до польської університетської молоді. Видали ту летючку молоді ендеки, щоби вказати, яке то „незвикле задане" спадає на молоде польське покоління під сучасну пору.

Тепер — „за східною границею держави лежить Большевія, осередок сил упадку, розкладу, східнього варварства". Тепер — „на заході ціла Німеччина, не тільки та зпід знаку Гітлера, грозить заняттям Поморя і Горішнього Шлеська". Вкінці внутрі краю — „шириться безробіття, ростуть сили українських сепаратистів, Польщу „ущасливлають" 4 міліони Жидів".

„У такім положенні — читаємо між іншим у тій летючці — „мами вальчиць" „за новий порядок, за правління народу польського в польській державі, за достаточний доступ до моря — Ґданьск мусить бути польським портом, прускі Мазури мусять знайтися в границях польської держави", но і „за повне здобуття східних „кресів" для польскости, за працю і хліб у Польщі для Поляків".

Ясно й виразно! То значить „розвйонзаць проблєм зем всходніх". Дійсно — „незвикле задане"...

ЛЕДОВИК З ДОРОГОЦІННОСТЯМИ.

До північного побережжя Новофундлєнду течія моря нагнала ледовик, що лежав тиждень на мілині, заки ввесь не розтав. Бідні рибалки знайшли на його місці прегарні речі: коробки з консервами, фотографічний апарат, кріси і кілька скринок з горівкою. Урядове слідство ствердило, що в 1930 р. цей ледовик вибрали собі як стійку члени данської виправи. Всі предмети заморожені залишились у доброму стані.

ДОВГИ НАСЕЛЕННЯ ЗАКАРПАТТЯ.

Закарпаття має 5 біліонів ческих корон гіпотечних довгів, себто заінтабульованих на недвижимостях, будинках і ґрунті. Коли зважимо, що платиться банкам 8 проц. від цеї суми, то на рік треба платити банкам титулом процентів чотириста міліонів корон. Крім того є ще дуже багато незаінтабульованих довгів. Але яку суму виносять ті довги і яку суму платять довжники титулом процентів — не знати.

ЖЕРТВА ГРОМУ.

25. вересня б. р. приїхав до Сновидова коло Золотого Потока купець з Кракова по яблука до саду. Підчас бурі з громами в ночі з 25 на 26 вересня скрився він до садівничої буди й заснув, та заснув навіки, бо грім запалив буду і в вугол спалив купця.

ПОЧИТАЮТЬ „БЛОХУ.

На Камчатці віддають тамошні племена блохі релігійну почесть. Камчатці приписують блосі силу викликування землетрусів і тому, хоч бороняться перед її укушенням, то роблять це при довгих релігійних церемоніях.

ГІТЛЕРИЗМ І МИСТЕЦТВО.

Гітлерівський рух високо цінить театральне мистецтво і знає, яку ролю воно відограє в житті народів. Тому театрами теперішня Німеччина пікнується дуже дбайливо.

Однак те піклування зовсім інше ніж у большевії, де театр має на цілі передовсім ширити зі сцени большевизм і комунізм.

Як ставиться до театру гітлерівська Німеччина, наглядно свідчить промова премієра Ґерінга на відкритті нового театрального сезону в місті Кассель. Він між іншим сказав:

„В области мистецтва діють залізні права. Вони проявляються передовсім у творчім діянню. Коли б ми хотіли кермувати театром за чисто суспільними вказівками, тоді така установа мусіла би безумовно впасти. Ніякого артиста не може берегти ніяка, хочби найдовша приналежність до партії, бо сама боротьба на політичнім ґрунті ніколи не може заступити святого вогню мистецтва, яким є натхнення. Артиста - мистця можна судити лише відповідно до його творчих можливостей. Щойно потому можна старатися всіми способами про те, щоб він став добрим націонал-соціялістом".

ВІДГУКИ НОВИХ КООПЕРАТИВНИХ ПРИПИСІВ НА ВОЛИНІ.

З Кремянеччини повідомляють, що деякі українські кооперативи обєдналися з польськими кооперативами й утворили одні кооперативні організації зі спільним проводом. Акція такого „обєднання" перекидається й на інші повіти Волині і слабші українські кооперативні організації на Волині починають сумніватися в доцільности самостійного українського кооперативного життя на Волині. Цей нездоровий появ у кооперативному українському житті на Волині спричинили багато ріжних причин, що прийшли в теперішніх важких матеріяльних і моральних обставинах, але без сумніву вплинуло на це також уведення в життя нових кооперативних приписів.

ВСІ ЧЕТВЕРНЯКИ ЖИЮТЬ ЗДОРОВІ ВЖЕ РІК.

Дня 8 вересня 1934 р. породила Ксенія Малаєва, жінка зворотничара при стації Наліск у північнім Кавказі, що вже мала перше двоілітню дівчину, четвераків — двох хлопців і двоє дівчат. Всі вони живі й здорові. Один з хлопців важить 8 і чверть кґ., а другий 7 кґ. 300 ґр.; одна дівчина важить 7 кґ. 350 ґр., а друга 7 кґ. Мама саме кормить усі четверо дітей і зовсім здорова. Місцева влада дає деколи й матеріяльну допомогу цілій родині, а за хлопцями надзирають усе лікарі спеціялісти.

ДИВНА ЗАБОРОНА.

Зараз по виборах до соймy підгаєцьке старосто відмовило видати дозвіл на уладження театральних вистав, фестинів, концертів, тощо ось таким селам: Маркова, Середне, Лиса, Рудники, Косів, Яблонівка й інші. Яка причина заборони — не подається. Догадуються, що це в звязку з бойкотуванням соймових виборів українськими громадами даного села. Заборона обовязує і надалі.

РОБИТЬ МАЙНО НА... МИШАХ.

У лондонських часописах появилося оголошення одного власника звіринця, що бажає набути 10,000 освоєних мишей. Він каже, що хоч продає тижнево 5,000 мишей, то не може задоволити всіх замовлень, бо не має стільки на складі.

ВИГНАЛИ ГРАФА.

Бразилійський уряд видалив із національної території московського графа, Володимира Уварова, активного члена комуністичної „Аліянса Насіонал Лібертадора", що свого часу за московські гроші хотіла обдарувати Бразилію московським большевизмом. Уваров провадив свою діяльність у Санта Катарині. Цікаво, чому він не вертається до своєї матушки Расєї?

ЗЛОДІЙ З БІБЛІЄЮ В РУКАХ.

Берлінський суд засудив цими днями 33-літнього Ґеорґа Фота, вже передше кілька разів покараного, на 2 роки вязниці й пять років утрати чести за те, що вибрав собі спеціяльність — злодійським фахом. Він продавав біблії й інші побожні книжки, заходив з ними головно до старших жінок і заводив з ними розмови про справи віри. В цім фаху він визнавався досить добре й заводив розмови по вподобанні тих, що його слухали. Він був то католик, то протестант, то баптист і т. д. Як тільки де трапилася добра нагода, він хапав, що попало, гроші, срібло тощо, й не вертався вже до обікраденого дому.

ПОХОРОН КОМУНІСТА.

Десь при кінці вересня ц. р. помер у Львові комуніст-Українець, Гриць Миґаль. На мурах появилися клепсидри про його смерть трома мовами: українською, польською і жидівською.

Похорон відбувся 2-го жовтня і був досить неспокійний. Священика, річ ясна, не кликали. За самітною труною йшов похід, що складався з 300 осіб. Найбільше було... Жидів. На Галицькій площі фурнув із гробово-настроєної товпи голуб, перевязаний червоною лентою. Агенти, яких також ішло чимало за домовиною Гриця, на місці приарештували „приятеля голубів". Був ним жидок-стрижій Менахем Бляйштайн. Потім уже жалібний похід дійшов без ніяких арештовань аж під мури жидівського цвинтаря. Але як тільки домовина опинилася в брамі, зараз невідомо як і коли появилися вінки з червоними лентами, а котрийсь з учасників похорону крикнув собі кілька разів „преч!" В тій хвилині виросла як зпід землі поліція. Роздався верескс, стукіт і метушня. Учасники похорону розбіглися на всі боки, так, що й не було кого арештувати, а Гриць-комуніст лишився сам на цвинтарі у своїй деревляній скрині.

УПАДОК ПОЕЗІЇ.

Теперішні люди прозаїки: не хотять читати поезії. Це завважено не тільки в Европі, але й на Далекому Сході, де донедавна ще було багато читачів поезії. От приклад. Один видавець у Токіо продав недавно 200 тисяч томів поезії на папір. Ті книжки закупило одно підприємство реклям і переробило на реклямові летючки, які будуть роздавати по вулицях.

ПРОТИБРИТІЙСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В ЄГИПТІ

КАЇРО (Єгипет). — Сталося таке, чого не знає дотеперішня британська окупація Єгипту. Обкидано камінням домівку британського ґенерального консуля і повибивано в консуляті вікна. Зробили це єгипетські студенти, молоді націоналісти, щоб тим чином задемонструвати проти британської політики в Єгипті. Вони хотіли демонструвати і перед помешканням Британського Високого Комісаря, але поліція затарасувала демонстрантам дорогу і їх розігнала.

Такі демонстрації відбулися теж по інших містах. Всюди вели перед студенти. Приходило до завзятих сутичок з поліцією, підчас яких були два вбиті і 88 ранених. Між дуже серіозно раненими є багато студентів і поліцаїв. Найбільше ранених було в місті Тана. Там убито одного студента.

Все те сталося підчас „Національного Свята Незалежности". Для єгипетських націоналістів є тим днем день 13-го листопада, бо в тім дні в 1918 р. речник незалежницького руху, паша Заґулы удався був до Лондону, щоб там предложити націоналістичне домагання незалежности Єгипту. В 1923 р. ухвалено конституцію для Єгипту, але вона не ввійшла в життя.

Безпосередньою притокою до кривавих демонстрацій дала промова британського міністра заграничних справ, Гора, що заявив, що конституції з 1923 і 1930 року не є відповідні для Єгипту. На вічу в Каїро було яких 10,000 демонстрантів, що домагалися в резолюції зірвати всякі зносини з Анґлією, коли вона не хоче ввести в життя конституцію.

Підчас вуличних походів демонструючі кричали: „Геть із Британією!", „Геть із Гором!", „Хай живе незалежний Єгипет!", „Ми згинемо в обороні Єгипту!"

АНЕКТУВАЛИ МАКАЛЕ.

РИМ. — Офіційно в імені італійського короля прилучено етіопське місто Макале до італійського королівства.

ЕТІОПЦІ ПРО СВОЇ ПОБІДИ.

АДІС АБАБА. — Зачали видавати етіопські воєнні комунікати. В них опрокидується деякі італійські звідомлення про побіди над Етіопцями та зазначується, що з усіх фронтів доносять, що етіопські частини ставлять Італійцям сильний опір.

АНҐЛІЯ ПРИСПІШУЄ ПЕРЕГОВОРИ З ІТАЛІЄЮ.

РИМ. — Завважують у Римі певну зміну в переговорах, які ведуться від довшого часу між Анґлією й Італією. Перше Мусоліні намагався на всі лади задоволити Анґлію і представляв все нові пропозиції в справі залагодження етіопської справи. Та Анґлія завжди зволікала з відповіддю. А тепер діється навпаки. Анґлія спішиться полагодити італійсько-етіопський спір, а Мусоліні отягається. Вияснюють це тим, що воєнні операції в Африці розвиваються в скорому темпі в такий спосіб, що незабаром готова Етіопія опинитися в руках Мусолінія. Тоді, думають Анґлійці, ще буде тяжче договоритися з Італією. І тому напирають тепер на вирішення.

ЧУТКИ ПРО ЗБЛИЖЕННЯ НІМЕЧЧИНИ ДО ФРАНЦІЇ Й РОСІЇ.

ПАРИЖ. —Говорять про таку зміну в европейськім міжнароднім положенні, про яку досі й думати було неможливо, а власне про замирення між націстівською Німеччиною і Совєтами. А говорять про те у звязку з тими секретними переговорами, які тепер ведуться між Німеччиною і Францією, а які мають довести до цілковитого зліквідування конфлікту між тими двома державами і довести між ними до дійсного союзу. На перешкоді тому стоїть зближення Франції до Совєтів. Саме тепер має бути ратифікований у французькім парляменті договір, заключений між Совєтами і Францією. Одні кажуть, що Гітлер хоче тепер своїми обіцянками спинити ратифікацію того договору. А другі твердять, що Гітлер готов піти на уступки Совєтам, бо німецький економічний директор, д-р. Гяльмар Шахт, добув від Совєтів дуже корисні для Німеччини економічні концесії. З того всього заключають, що ще готово прийти до союзу Німеччини, Франції й Совєтів, що знову цілковито змінилоб дипломатичне обличчя Европи.

ЖІНКА ВБИЛА КИТАЙСЬКОГО ҐЕНЕРАЛА.

ТІЕНСІН (Китай).—У буддійській святині вбила молода дівчина револьверовим вистрілом маршала Суна, одного з найбільших китайських ґенералів, що свого часу був паном 5 великих китайських провінцій і найзавзятішим противником самостійницького нанкінського уряду, що змагав до обєднання Китаю. Суна вважали симпатиком Японії. Тепер убила його 25-літня дівчина, дочка ґенерала Ше-Чунґ-пін, котрого Сун нібито казав розстріляти. Сун тепер жив як приватна людина. Дівчина, яка його вбила, молилася, як він увійшов до святині, потім нагло добула револьвер, вистрілила, а опісля віддала себе в руки поліції.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

З Канади належит послати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МУСОЛІНІ ПРОМОВЛЯЄ ДО СЕЛЯНСТВА

Дня 26. жовтня телефон сповістив мене, що голова італійського уряду запрошує кореспондентів чужинецьких часописів на урочистий розділ винагород селянам, що виказали найбільше успіхів в обробленні землі. Зібралося нас, чужинецьких журналістів, таки чимало. Рим тепер повний журналістів, пожадливих на події, що ніби мають прийти і ніяк не приходять. Зрештою, колиб не було журналістів, то в Римі трудно було би почути якусь чужу (неіталійську) мову. Перспективи збройного конфлікту між Італією й Англією видавалися такі загрозливі, що туристичний рух цілковито завмер. Так розпочалися для Італії економічні санкції, що — не писані в ніяких постановах Ліги Націй — являються найболючішими і найреальнішими, бо туристичний рух був одною з головних підстав італійського державного і народнього бюджету.

У величезній королівській салі Венеціянської Палати зібралися понад 500 селян, вислані з тих частин Італії, що були ще недавно вкриті болотами та видавалися неможливими до оброблення, а тепер пишаються своїми врожаями. В темних очах цих смуглявих людей, з обпаленим від сонця обличчям і сильними руками, звиклими до важкої роботи, можна було відчитати гордовите задоволення. Здавалося, що вони відчували свою вагу в фашистівській корпоративній державі й раділи, що їхня праця над землею знаходила признання в найвищих колах держави. Вишикувані в довгі ряди, ці люди землі почували себе спершу досить ніяково: ціла величезна висока саля з марморовими дверми і підлогою, з мистецько-гарною різьбленою стелею, з багатими люстрами, що горіли сотками електричних лямпочок, видавалась їм ніби церквою, в якій можна тільки побожно і тихо молитись. Але хвилини чекання упливали і люди потрохи привикали. І коли нарешті ввійшов Мусоліні, їх всіх ухопила хвиля ентузіязму. Пишна королівська саля, що недавно видавалася церквою, перетворилася нараз у переповнену народом площу, що здіймаючи вгору ліс зворушених рук, вигукувала несамовито: „Дуче! Дуче!"

Ці люди відчували, що Мусоліні належить до них. І Мусоліні зараз же в своїй першій промові захотів ствердити перед цілим світом своє споріднення з цим простим людом.

„Сьогодні ввечір, казав він, коли ви вернетеся до своїх родин, ви мусите оповісти вашим синам, братам, сусідам, приятелям і всім, кого знаєте, що знайшлися були люди з тих, що кохаються в старих паперах, які хотіли за всяку ціну — думаючи тим зробити мені велику приємність — відшукати серед моїх предків людей шляхотного панського походження. Нарешті я мусів сказати їм: „Годі, блазни!" І щоби раз на все з тим покінчити, наказав я прибити на моїй рідній хаті напис, який засвідчує, що всі мої предки походили з бідного селянства і завжди своїми власними руками заробляли собі на хліб. І саме тому я відчуваю себе щасливим поміж вами, коли можу говорити з вами про ваші справи, про вашу роботу, про можливий врожай, і коли я можу в цій балачці виміряти вашу силу, ваш здоровий розум, вашу витревалість і ваш патріотизм. Бо саме ви являєтеся справжніми представниками раси, в найглибшому і незмінному розумінні цього слова. Бо ви не знаєте мішаних подруж: ваші залицяння не виходять поза коло села чи — в усякому разі — поза коло провінції. І тому, коли приходять моменти великих інтернаціональних криз, ви не маєте ніяких родинних проблем до розвязування. І за це — і не тільки за це — я заключаю цілу націю бути вам вдячною. Зараз я почну розділяти нагороди. Вони не великі (1000 лір пересічно. — Е. О.), але те, що ви знайдете в цих ковертах, має служити вам особливо як вияв глибокої симпатії, що її наш режим, порожденний Революцією Чорних Сорочок, відчуває до всіх селян Італії, до всіх тих 24 міліонів селян, що з них вийшли і вийдуть міліони вояків, необхідних — коли прийде момент — для оборони законних інтересів нації".

Закінчивши роздачу винагород, що зайняла добру годину часу, Мусоліні вважав потрібним звернутися до присутніх з новою промовою.

„Сьогодні ввечір, повернувшись додому, ви, мабуть відсвяткуєте вашу нагороду кількома склянками доброго вина. Але мусите вважати на прислівя, яке каже: „Хто зовсім не пє, той — ягня; хто пє вміру, — лев; хто пє забагато — свиня". Тримайтесь отої доброї міри. І потім, відсвяткувавши, ставайте відразу до праці, що чекає на вас. Після довгої посухи, останні дощі прийшли дуже вчасно, і якщо погода нам буде сприятлива, в надходячому році матимемо кращий збір ніж цього року, і таким чином з цього боку ми будемо цілковито забезпечені".

Грім оплесків увінчав цю частину промови, що робила дуже ясний натяк на загрозу економічних санкцій.

На обличчі Мусолінія розцвіла усмішка і він зазначив:

„Ці оплески виказують мені, що хоч на ногах ви маєте грубі чоботи, то зате в голові маєте тонкий розум... Отже повертайтеся до праці і дайте всім вашим товаришам почуття самоповаги і гордости. Бо ви належите до найголовнішої категорії суспільства, що на ній ґрунтується життя цілої нації".

По закінченні церемонії всі закордонні журналісти зібралися в сусідній салі і там Мусоліні, в супроводі секретаря партії, Старaче, та міністра преси і пропаганди, Альфієрі, сказав нам окремо кілька слів, підкреслюючи вагу селянства в фашистівській Італії.

„Ваша присутність на цій церемонії — сказав він нам — має виказати особливо, яке велике значіння надаємо ми факторові: „робота". Ба, такий акт, як оцей розділ нагород селянам, є перш за все актом освячення роботи, актом, що походить з нашого принципу корпоративізму. Мусите міцно запаматати, що події в східній Африці ні в якому разі не можуть спинити ходу нашої фашистівської революції, що є революцією перш за все соціяльною, бо вона має перебудувати ціле соціяльне життя на цілком нових підставах. Як французька велика революція звільнила світ від економічного й політичного февдалізму середньовіччя, так фашистівська революція має звільнити нас від февдалізму плютократичного. І події в східній Африці — повторюю — не тільки не спинять розвитку цієї нашої революції, але навпаки, можуть її тільки приспішити. Ми не належимо до утопістів і не думаємо розбивати законів історичної еволюції, але ми можемо прискорити її розвиток, додаючи до того нашу волю. Ми віримо, що йдемо шляхом, на якому ми тільки випереджаємо інші нації, що раніше чи пізніше підуть тою самою дорогою".

Тут треба ще сказати кілька слів про Мусолінія, як промовця. Коли ви чуєте, як кількасотний чи кількатисячний натовп реагує на промови Мусолінія, вам, може бути, іноді не хочеться вірити в щирість цього народнього ентузіязму. Але коли ви самі знаходитесь у цьому натовпі, коли ви самі робитеся мимовільним учасником тих переживань, що захоплюють натовп, ви дуже добре розумієте цей ентузіязм і зовсім у його щирість не сумніваєтеся. Ви відчуваєте, як між вами самими і промовцем протягаються якісь таємничі нитки, як якісь магнетичні хвилі, пробігають між вами і промовцем. Мусоліні говорить досить повільно, чеканячи слова і вкладаючи в них цілу силу свого темпераменту. Навіть тоді, коли він знижує голос мало не до шепоту, ці його слова, сказані шепотом, летять у нарід, пересичені чуттям і настроєм. Нема сумніву, що в Мусолінім криється небуденний артист, але нема також сумніву, що в ньому переховується величезна віра і кольосальне чуття. Це в повному змислі людина, що хвилини живе, вібрує кожним своїм нервом. І ці живі вібрації знаходять відгук, пробуджують вібрації в тих, що слухають. У промовах Мусолінія ви не знайдете ніякої реторики. Складаються вони з коротких, вирізьблених фраз. Але всі ці фрази — ...у Мусолінія—набирають у повному значінні цього слова ударної сили: вони бють по нервах і чуттю слухача, вони не дають йому змоги залишатися байдужим.

Можна бути певним, що ці селяни, які тільки що повнювали королівську залю Венеціянської Палати, ... пішли би за ним в огонь і воду. Таксамо зрештою ... тепер ціла Італія, без вийнятку, іде за ним у вогонь ... етіопській справі, ... ній несподівано гострим противом Англії.

Евген Онацький
(Рим)

БІЛЬШЕ ТАКТУ І ВЗАЇМНОПОШАНИ

Якби так хто з чужинців судив український нарід, чи хочби українську іміграцію, по тім, як деяка частина української преси пише про другу частину цеї преси, чи про українські народні установи, чи партії, чи про українських людей, що стоять на передових становищах, — то набрав би дуже сумного вражіння про наш нарід. Ледви чи визнав би його культурним і спосібним собою правити, чи спосібним визнавати якийсь авторитет і мати свою власну державу. Бо чейже не бути свобідним рабови, що тільки знає рабську сліпу ненависть і зависть, що не має тої шляхотности, яка вбиває дикі інстинкти і каже навіть до свого особистого, партійного чи конфесійного противника віднестися з певною культурністю і повагою. Бо чейже українська нація не складається з самих бандитів, горлорізів, ошуканців, брехунів, неуків, продажних безхарактерників, політичних спекулянтів і т. п. А чи такими не представлювано довгий час в українській пресі ледви чи не всіх тих, що виконували в тім чи іншім часі важні з національного боку функції? Ріжниця заходила хіба тільки щодо цього, що „свій" орган боронив „свою" групу і тільки її представляв у рожевім світлі, а зате обчернював що сили інших і інші групи. Правда, що ми пережили за останні часи таку велику національну трагедію, що можна в ній втратити хвилево голову. І тому можна мати хвилеве виправдання на те взаїмне обвинувачування — в минувшині. Та нема ніякого виправдання, коли ще й тепер дехто пробує ті методи продовжувати і ними деморалізувати та розбивати наш нарід.

А це особливо важне для нас в Америці. Богу дякувати, що так щасливо сталося, що наша дозріваюча молодь не була свідком давніх порахунків, які зводили між собою наші газети, організації, церкви, світські і духовні провідники і т. д. Добре, що в тім часі, коли це діялося, вона того всього не розуміла, тим не цікавилась, того не читала. Та тепер настали інші часи. Тепер та молодь інакше глядить на українське життя і на тих, що стоять у проводі. Вона вже зацікавилась нашим життям, вона вже хоче йому послужити. І тому саме мусимо тепер уважати злочинною роботою те все, що нагадує нам давні методи міжпартійної, міжгурткової чи якої там іншої боротьби, що визначалася вуличною лайкою і понижуванням противника та відбиранням йому навіть особистої чести.

Таке не може повторитись. А дбати про те мають усі ті, в чиїх руках є українська преса. Українська, тут роджена молодь мусить пізнати вимираюче старе покоління з доброї сторони, а не з — найгіршої.

Проф. Іван Огієнко
(Короткий життєпис).

Проф. Іван Огієнко, що обходить 30-ліття своєї наукової праці, родився 1882-го року в містечку Брусолові на Київщині.

Батько післав його на науку до двоклясової народньої школи в місці.

Скінчивши цю школу, молодий Огієнко записався до Київської Військової Фельдшерської Школи, де виховувалися військові помічники лікарські.

Покінчивши тут 1900-го року свої студії, він працює в Київському Військовому Шпиталі. Одначе велика жадоба науки допроваджує його до того, що він приватно кінчить гімназію й вступає 1903 р. до київського університету.

На історично-фільольогічному факультеті займається Огієнко особливо східно-словянськими мовами й літературами, й то під умілим проводом славного професора Перетца.

Коли в жовтні 1905 р. вибухає в Росії перша революція й відживає українська преса, молодий студент містить перші свої українські твори по наших часописах.

У 1909 р. Огієнко кінчить свої університетські студії з таким добрим успіхом, що йому дають стипендію, щоб приготовлявся на університетського професора.

У 1915 р. здає він магістерський іспит і стає приватним доцентом Київського Університету.

Вже як студент, але й пізніше по скінченні своїх високошкільних студій, Огієнко містить безліч ріжних коротких статтей, а то й більших творів по газетах і інших виданнях, що відносяться до граматики й стилістики російської, а також і української мови та педагогії.

В 1917 р., коли вибухає українська революція, проф. Огієнко займається особливо справою відновлення української церкви. А це саме була ділянка нашого життя, до якої панівні партії в Україні були байдужі.

На церковнім зізді з 1918 р. проф. Огієнко прочитав свою доповідь і захопив нею зібране, у великій мірі сильно помосковлене священство, так, що воно заспівало „Ще не вмерла Україна".

У 1919 р. стає проф. Огієнко міністром просвіти й віроісповідань. Він засновує комісію, що має займатися перекладом богослужебних книг, та видає розпорядок, щоб священики виголошували проповіді по українськи й тримали службу або українською мовою або церковно-словянською з українською вимовою.

Та побіч цієї церковної діяльности він бере велику участь у заснуванні Державного Університету в Камянці Подільським та й стає першим ректором цієї останньої високої школи.

Його наукова діяльність розвинулася широко й глибоко, й то саме в пору, коли він в Україні, коли якраз не було спокою, так потрібного для умової праці.

Назвемо з великого числа творів ювилята тільки найважніші, бо в такій короткій статті годі охопити ту просторонну ликанську його літературну наукову спадщину. Ось вони:

1. Курс української мови (по російськи).
2. Історія української мови.
3. Історична граматика української мови.
4. Чистота й правильність української мови.
5. Український стилістичний словник.
6. Мова молдавських грамот.
7. Монографія про Йоахима Галятовського.
8. Історія українського друкарства й багато-багато інших.

Окрім того проф. Огієнко переклав багато богослужбових книг на зразкову українську мову, а тепер видає місячники: „Рідну Мову" й „Нашу культуру".

Ярослав Гашек.

У ПОГОНІ ЗА СПАДКОЄМЦЕМ

Спадщина по Францови Шафраникови виносила сім відсотків. Більше цей добряга не оставив, таксамо, як не оставив ніяких свояків, які перейняли би цю спадщину. Тому, що Франц Шафраник був самсаміський, держава мусіла взяти згаданих сім сотиків у депозит, аж поки не зголоситься правний спадкоємець. І ледви держава постановила це, уряди стали запопадливо шукати спадкоємців.

Із усіх службовців найзапопадливіший був у цій справі судовик Камейка. Він передовсім помістив у кількох щоденниках добре платні оголошення, що повідомляли про смерть Франца Шафраника. Незалежно від того розіслав до преси такий урядовий комунікат:

Дня 17. червня ц. р. помер у тутешньому шпиталі на 67-му році життя старий коменярський помічник Франц Шафраник. Всі, що мають право до спадщини по покійнику, хай зголосяться в бюрі підписаного уряду.

— Зроблю все в цій справі — говорив до себе Камейка. — Хіба один чорт перешкодить мені вишукати свояків того Шафраника.

І коли Камейка неструджено працював, осиротілі сім сотиків спочивали в сейфі депозитового уряду, перед яким дефілював вояк з набитим крісом і з наложеним багнетом. Камейка поруши усі пружини й небаром міг похвалитися тим, що помістив у праській та провінціональній пресі пятьдесять оголошень, що коштувало державний скарб шістьсот корон. З одержаних відповідей виходило, що в самій Празі живе пятьдесять вісім Шафраників. Та до суду ніхто не прийшов; люди якось дивно виминають його; волять з ним не мати нічого спільного, хочби йшло про спадщину. Вкінці мусіли Шафраників припровадити на силу. Так сталося з Альойзієм, Віктором, Артуром, Вільгельмом, Карлом і Фільомеоном Шафраник. Два Шафраники, а саме Михайло та Яків утратили через те посади, бо поліцаї забрали їх підчас пильної праці, на що не хотів згодитися директор. Перешкоди були зовсім без значіння, бо передівсім мусить бути виконане те, чого закон вимагає. Потім Камейка виписав із адресової книжки Пільзна дальших двадцять Шафраників. У Клатові було їх лише десять. Небаром адресові бюра в усій Чехії мали силу силенну праці з Шафраниками. У Молодому Болеславі було їх чотири, в Коліні вісім, а в кожному малому місті бодай один. Тоді то Камейка, як розмовляв з кимсь, втручав непотрібно речення, як наприклад: „У Кошицях нема ніодного Шафраника", а раз, як вернувся додому, вже з порога врадуваний сказав до жінки, що в Будапешті є аж вісім Шафраників. У бюрі Камейка затирав руки та впевняв, що знайде потрібного Шафраника, хочби сам чорт станув йому на дорозі.

За літо акти повітового суду збагатилися на шістьсот двадцять девять документів, що торкалися справи Шафраника. Показалося, що треба конче купити нову регістратуру для букви Ш. Осінію прийняли помічника писаря, що серед повені актів подобав на човен серед океану.

— Ми не повинні спускати цієї справи з очей — говорив Камейка до підчинених — тепер опрацюємо Брно, потім Оломуц, а опісля піде вже як по маслі.

А тимчасом акти Шафраникової справи росли й росли. Нічю підчиненим пана Камейки снилися Шафраники.

Раз Камейка, певний перемоги, сказав: „Тепер мусимо звернутися до віденської поліції, чи нема там Шафраників". І сталося. Віденська поліція відставила до праського суду одного Шафраника, одного Шафарика й одного Шафера. Всі три були купці й не могли надивуватися, що їх арештували серед ночі та відставили до Праги. Камейка не чувся на радощах. „Все йде як по маслі — говорив. — Побачите, що знайдемо спадкоємця Франца Шафраника. Тепер звернемося по інформації до всіх консулятів". Завдяки цьому до актів справи прибуло 172 нові документи. В Німеччині візшукали 314 Шафраників, у Франції 2, в Англії 9, в Росії 13, в Туреччині був один Шафраник бей, в Еспанії не було ні одного, зате в Америці знайшлося 80 Шафраників. З Австралії не прийшла відповідь, зате з Токіо повідомили з жалем, що, на жаль, візвищє Шафраник там невідоме.

— Мої панове, — говорив Камейка.—Справа починає вияснятися. Не сумніваюся, що впродовж двох найближчих літ відшукаємо справжнього спадкоємця. Треба лище трохи попрацювати. Щоправда, видатки зросли до 11 тисяч корон, та це дрібниця з огляду на вагу справи.

Працювали далі, аж одного дня прийшов до бюра Камейка та серед великої тишини сказав до діюрніста Шміда:

Прошу взяти формуляр справи Шафраника та списати зі мною протокол. Панове, прошу не сміятися; я не збожеволів. Вкінці ми прийшли до мети в цій справі. Це я спадкоємець Франца Шафраника! Моя мати звалася з дому Шафраник. Мала брата багато молодшого від неї, що був коминярським помічником. Той Шафраник ідентичний з Шафраником, який оставив неподняту досі спадщину. А всі ті дані, мої панове, я устійнив учора припадково, як переглядав дома мої документи. Тепер зголошую мої права до спадщини та прошу списати зі мною протокол.

Минуло ще пять коротких літ, заки полагодили дрібні формальності. Як минув той час, виплатили панови Камейці сім сотиків. Він дав їх позолотити й опісля носив як привіску при годиннику.

В СПРАВІ НЕПРАВИЛЬНОГО ДОРУЧУВАННЯ „СВОБОДИ"

Подаємо до відома читачів „Свободи", що кожде число висилається правильно кождого дня кожному передплатникові. Якщо хто з передплатників не одержує часопису кождого дня, просимо зробити зажалення до місцевого почтового уряду. Ті, що поробили такі зажалення, доносять, що потім часопис доручувано їм правильніше.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ТРУДНОЩІ НЕВТРАЛЬНОСТИ.

У той самий день, коли президент Злучених Держав на національнім цвинтарі в Америці на Гробі Незнаного Жовніра говорив про заходи американського уряду здержати край від війни, удержати його на становищі невтральности, у Нюбергу, в стейті Ню Йорк, Ралф Сокмен, пастор одної епископальної церкви, говорив таке:

„Невтральність ніколи не скінчить воєн, і невтральности не може довго вдержати держава така велика, як Америка, коли колю неї йде війна".

„Невтральність і ізоляція не є синонімами, як багато з нас думають. Здержуючися від війни, держава скріпляє у війні сильнішу сторону. Через те своїм становищем Америка помагає сильнішому, себто Італії".

Невтральність — слово латинського походження. Походить воно з двох слів: не — ні, утер — один з двох. Себто невтральний це такий, що не стоїть за одного з двох. Ізоляція теж латинське слово; значить відділення. Синоніми це слова, що мають те саме значіння.

ЧИ Є НЕВТРАЛЬНІСТЬ?

Слова Сокмена мають приміненя не тільки до війни, але й до інших конфліктів. Вони висказують велику правду про тих людей, що кажуть: Моя хата з краю, я ся в то не мішаю. Або: Я політикою не бавлюся.

Де тільки йде боротьба, там усякий, що до боротьби не мішається, помагає сильнішому побороти слабшого. Отже неправдою є, що він до боротьби не мішається. Мішається по стороні сильнішого.

Очевидно, з цього ще не виходить, що стояти по стороні сильнішого морально зле. Хоч може рідко, але всетаки деколи буває, що й сильніший має слушність, а слабший слушности не має.

Отже люди, що підчас боротьби між білими й чорними сидять із заложеними руками, помагають білим. Люди, що підчас боротьби підприємців з робітниками займають невтральне становище, стоять по стороні капіталістів. Люди, що не мішаються до боротьби Поляків з Українцями, стоять за Поляків. Люди, що не мішаються до боротьби Поляків з Москалями, стоять за Москалів.

Ясна річ, що людина може стояти собі по тім боці, по котрім їй вигідно, але рівночасно чесна людина не повинна дурити ні себе ні другого, що вона займає невтральне становище.

ЧИ МОЖЛИВИЙ ДОБРОБУТ?

У Ню Орлієнсі прочитано на зборах банкирів посланіє президента Рузвелта, в котрім він каже, що в усіх частинах краю слідно виразну поправу економічних відносин.

День передтим у своїм відчиті в Бруклинській Академії Музики говорив суддя Джастін Вайс Тюлин таке:

„Як доносить „Ню Йорк Таймс", бизнес тепер на 92.7% нормальний, та не зважаючи на те, нема розмірної (відповідаючої цьому) поправи в роботах".

Для зрозуміння цього твердження треба знати, що „Ню Йорк Таймс", видно, зазначив нормальний процес як 100 процентів. Бизнес, що має тільки половину цього нормального обороту, треба назвати 50-процентовим. 92.7% нормального руху — це бизнес, майже нормальний.

Значить, що бизнес зі становища підприємця й купця нині майже нормальний. Зі становища робітника той самий бизнес не має поправи.

Отсе є факт, котрий підніс суддя та з котрим він радить кождому числитися, хто хоче розглядати нинішні суспільні явища.

„Ми мусимо встановити такий суспільний та економічний лад, — мене не обходить це, як ми його назвемо: соціялізмом, комунізмом, чи як там, — щоби при ньому привернути назад до нормального життя тих, що нині не мають роботи". Себто, нормальний буде суспільний лад аж тоді, як люди, що можуть і хочуть працювати, будуть справді працювати.

Так говорив не якийсь пустомел на скринці від мила на розі вулиці, а суддя перед зборами поважно думаючих людей.

В СУБОТУ, **16** ЛИСТОПАДА (SATURDAY NOVEMBER 16)

УВАГА! JERSEY CITY, N. J., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ, 2-ГОЇ СОТНІ В ДЖЕРЗИ СІТИ

:—::—: відбудеться :—::—:

Великий Осінній Січовий БАЛЬ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 8-мій ВВЕЧІР. —::— ВСТУП 50 ЦНТ. З ГАРДЕРОБОЮ

Найдобірніща музика під назвою „GENE SAKS and HIS ORCHESTRA"

Отсим Січовики запрошують всіх українських громадян з Джерзи Сіти, а зокрема всі Сотні Чорноморських Січей і гуртки молодіжи з околиці, прибути на наш Січовий Баль. Січовики доложуть всіх старань, щоб всі наші гості на цім балі були якнайбільше задоволені. 267

Управа 2-гої Сотні Чорноморських Січей.

Справжня фільософія.

Папа Олександер VII. питався раз хитрого фільософа Льва Аляціюса, чому не став духовником.

— Бо я хотів оставити собі можливість, щоб міг оженитися, колиб до того прийшла мені охота, — відповів учений.

— Чомуж не женитеся?

— Щоби без труду міг стати духовником, колиб відчував до того внутрішнє покликання.

———o———

І так зле, і так недобре.

— Я тому веґетаріянець, бо вважаю жорстокістю та недостачею цивілізації вбивати невинні звірята.

— А гадаєш, що то моральніше, коли зїдаєш звірятам ростини!?

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР У КОЛЮМБІЙСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ

:—::—: відбудеться :—::—:

В ПЯТНИЦЮ, 22-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1935 РОКУ

в 8-мій годині ввечір,

У КІМНАТІ ЧИСЛО 305 SCHERMERHORN HALL,

з такою програмою:

1. ВІДКРИТТЯ ВЕЧОРА — голова Українського Кружка в університеті Колюмбія, Степан Шумейко.
2. ПРОМОВА — Проф. Джан Дайнелі Принс.
3. РЕФЕРАТ ПРО ШЕВЧЕНКА — Проф. Кларенс Маннінг.
4. РЕФЕРАТ ПРО УКРАЇНСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ — Д-р Артур Колман.
5. КІНЦЕВІ ЗАВВАГИ — Осип Стеткевич.
6. ЗАКРИТТЯ ВЕЧОРА.

Беріть I. R. T. експрес 7-мої евені (той, що їде на 242 вул., Вен Кортлендт Парк) і висядьте на 116-тій вул. (на Бродвею). Кілька кроків на схід є від 116-тої вул. вхід до університету. Скермергорн Гол лежить зараз за університетською каплицею. На вас будуть чекати свої люди, котрі заведуть вас аж на місце. 267

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

———o———

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Український літературний вечір у Колюмбійськім університеті.

Гурток українських студентів в університеті Колюмбія уладжує в пятницю, 22. листопада 1935 р., український літературний вечір для всіх тих людей з Ню Йорку й околиці, що цікавляться українською літературою. Вступ безплатний.

Програму цього вечора зладив сам голова Департаменту Східних Европейських Мов у Колюмбійськім університеті, проф. Джан Дайнелі Принс. Читачі знайдуть цю програму в платнім оголошенню на цій стороні нинішньої „Свободи".

Вичислені в оголошенню професори завдали собі багато труду, щоб заінтересувати приявних гостей тим, чим вони самі заінтересувалися — українською літературою. Треба сподіватися, що вони не говоритимуть до... пустих лавок. Коли подібні літературні вечорі в Колюмбійськім університеті влаштовують інші народности, то дотичні салі все виповнені людьми. Думаємо, що з нашою народністю буде також само. Треба віджалувати один вечір на те, щоби послухати, що про найбільшого українського поета і про українську літературу говоритимуть професори не українського роду.

Присутність більшого числа громадян заохотить до більшого заінтересування українською культурою і професорів-чужинців і самих наших студентів.

Прийдіть на цей український літературний вечір самі і припровадьте з собою свої старші діти. Нехай наше молоде покоління побачить, що про культуру його батьків говоритимуть учені американські професори в однім з найкращих світових університетів — в славній Колюмбії!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 16. листопада, в годині 4-тій пополудні, в церковній галі, 808 Б. Вашингтон вул. Напоминаємо всіх членів, щоб прибули на ці збори на час, бо маємо важні справи до полагодження. — Т. Танін, предс.; А. Гатала, кас.; Н. Кудринський, секр.

ГЕЙСТІНҐС ОН ГУДСОН, Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 6, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. листопада, в годині 2-гій пополудні, в Домі Товариства. Просимо всіх членів прибути і вирівнати свої вкладки, щоб не бути суспендованими. Суспендованих членів напоминаємо, щоб прибули на збори і вирівнали свої залеглости, коли хочуть бути приняті наново в ряди членів. — Ст. Мурайко, голова; Андрій Вовк, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 17. листопада, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прибути на збори і заплатити свої вкладки. Напоминаємо довгуючих членів, щоб вирівнали свої вкладки цього місяця, бо як цього не зроблять, будуть суспендовані з відділу і У. Н. Союза. — Уряд.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА., Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться тиждень пізніше, в неділю, 24-го листопада, в годині 2-гій пополудні, в У. Н. Домі, 847 Норт Френклін вул. Просимо всіх членів прибути на ці збори та вирівнати свої належитости до Тов. і У. Н. Союза. Членів, котрі змінили своє мешкання, просимо подати свої адреси. Адреса секретаря: Ilko Sawchyn, 2331 E. Cumberland St., Philadelphia, Pa.

УВАГА! CENTRALIA, PA., І ОКОЛИЦЯ УВАГА!

:—::—: відсвяткує :—::—:

В НЕДІЛ, ДНЯ 17-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1935 РОКУ

в годині 3-тій пополудні

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В ЦЕРКВИ УСПЕНИЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

відправиться ПАНАХИДА за українських Героїв. Підчас того буде збірка на інвалідів.

По відправі в церкві буде АКАДЕМІЯ в галі церковній.

Сподіваємось, що всі Українці з Centralia і околиці являться громадно і віддадуть честь Героям України. 267

Комітет Свята.

УВАГА! УКРАЇНЦІ В JERSEY CITY Й ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ЛЕМКІВ В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

:—::—: відбудеться :—::—:

ВЕЛИКЕ ЛЕМКІВСЬКЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 17-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1935 Р.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

181-183 FLEET, STREET, JERSEY CITY, N. J.

Початок в годині 2:30 пополудні. —— Вступ вільний.

На нашій дорогій земли, межи гордими верхами лемківських гір, кипить завзята боротьба з ворогами. Наші брати в Рідній Краю кинули клич: „Геть з темнотою з лемківських хат! Геть з ворогами з української землі!" Та їх сили заслабі. І тому вони звертаються до вас, дорогі заокеанські браття, щоб ви помогли їм у тім важкім положенню.

Браття Лемки! Хай справа рідного краю не буде вам байдужньою!

На вічу почуєте багато інтересних річей від нашого земляка-Лемка п. М. Дудри та й від інших бесідників. 267

УВАГА! ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, відділ 64 Українського Народного Союза

:—::—: влаштовує :—::—:

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 16-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1935 РОКУ

В WASHINGTON HALL, 78-80 GODWIN ST., PATERSON, N. J.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 35 центів.

Просимо всіх громадян прийти та взаїмно і поможности помогти в просвітних цілях нашим братам на Лемківщині. 267

УВАГА! БРУКЛИН, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА

СТАРАННЯМ ДВОХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА В БРУКЛИНІ, а саме Тов. ім. Б. Хмельницького під покровом Пр. Тройці, від. 158, і Тов. Запорозька Січ, від. 325

буде відіграна драма в 3-ох діях, 4-ох відслонах

ДВІ ЖЕРТВИ ЗА ВІРНУ ЛЮБОВ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 17-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1935 Р.

В ЛИТОВСЬКІЙ ГАЛИ

NORTH 5th and HAVEMEYER STREETS, BROOKLYN, N. Y.

ПЕРЕД І ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

Початок балю в год. 3-тій, а представлення в год. 6-тій попол.

Вступ для старших 50 центів, діти 10 центів.

ДІЄВІ ОСОБИ: Марко Заруба — п. Н. Сторожук; Марина, його жінка — пані М. Цюпа; Параня, їх дочка (бувша артистка) — пані К. Сенюта; Панько Галапас, женних Парані, відтак муж — п. І. Бішко; Остап Пава, студент, полюбовник Парані — п. П. Корейко; Директор Укр. Народ. Театру — п. М. Дикий; Дмитро, наймит — п. Д. Сенюта; Листоноша — п. В. Галась. — Річ діється на селі в бідній хаті.

Шановні Громадяни! Щоб усі були вдоволені комітет постарався про відповідні аматорські сили. Це представлення, а відтак баль, буде вдоволяючим для кожного, тому прийдіть громадно та приведіть своїх знакомих. А що ви розвеселитесь і забавитесь гарно — за це ручить 266-7

Комітет.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК БОЛЬШЕВИКИ РОЗГРАБИЛИ НАГРАБОВАНЕ.

Як у 1917 р. большевики прийшли до влади в Росії, забрали 800,000,000 золота в рублях. Був це під тодішню пору найбільший запас золота, який мала яканебудь держава в світі. Крім того забрали 50,000,000 золотих рублів румунського золота, котре передав румунський уряд на переховок царському урядові, коли осередні держави занимали Румунію.

Сконфіскували большевики теж понад 400,000,000 долярів, котрі Американці інвестували в Росії. Дальше загарбали понад 4,000,000,000 франків, вложених Французами в російські підприємства. Загарбали всі державні, ґуберніяльні й волосні майна, фабрики, залізниці, землі, ліси і т. п., вартости понад 20,000,000,000 золотих рублів, а дальше ввесь приватний маєток фабрик, доми, банки, склепи, ґрунти, ліси і т. п., вартости понад 40,000,000,000 золотих рублів. І більше як 5,000,000,000 золотих рублів всіх інших держав світа, що інвестували свої капітали в Росії.

Порозбивали гробниці небіщиків царів і звідтам вибрали ріжні дорогоцінности, вартости 25,000,000 золотих рублів.

За те все дали вони пролетарові гарні кличі: „Земля й воля", „Рай трудящому люду на землі", „Чотирогодинний день праці" і т. п.

І справді за такі величезні заграблені маєтки сподівався російський мужик, а з ним і всі інші одурені большевицьким блахманом народи, дістати „Рай трудящих на землі".

І вже минає сімнацять літ большевицької неволі, а російський пролетар як „раю" не побачив, так і не бачить і мабуть ніколи не побачить. Замісць „раю", має Соловки, Сибір або „стєнку", тюрму, голод і т. д.

Не має він що їсти, в що взутись. Не має свободи руxів, ані свободи слова і є тісно привязаний до згори назначеного йому заняття.

Большевики повистрілювали фахових і професійних людей, а на їх місце понаставляли партійців неуків; а як вони не виконують як слід свого діла, якого не розуміють, їх розстрілюють як саботажників.

Міліони людей померли з голоду, й дальші міліони мруть і пухнуть з голоду, а головно на Україні. Це є большевицька відплата „Малоросам" за те, що повірили в їх гарні кличі.

В 1934 р. большевики видобули золота вартости понад 520,000,000 рублів, а крім цього дістали позичку від Франції коло 400,000,000 рублів. На днях закінчили переговори з німецькими банкирами й мають дістати позичку в сумі 2,000,000,000 німецьких марок, з тим, що за ті гроші мають закупити німецькі товари (закон Німеччини не позволяє вивозити валюту за кордон).

Продали східньо-сибірську залізницю японським банкирам за 140,000,000 долярів, за які дістають тепер товари з Японії.

Тепер світові економісти ломлять собі голови над тим, де ті всі величезні міліярди майна діваються? Чи йдуть вони на „Світову пролетарську революцію", чи може їх розкрадають. Чи не могли би нам большевицькі верховоди пояснити, де ділися й де діваються ті величезні міліярдові гори золота й майна?

Вони певно вкажуть на досягнення в розбудовбі промислу. Та те, що побудоване в Росії й на Україні в порівнанні до награбленого і витраченого добра, є каплею води в океані.

Василь Коцюбій,

Бруклин, Н. Й.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

A "UKRAINIAN ALL-AMERICAN TEAM"

Dear Sport Fans:

A 1935 "Ukrainian All-American Intercollegiate Football Team!" How does that sound to you?

If you are interested in seeing such a team compiled, and know definitely of any Ukrainian now starring for some college eleven, please forward the necessary information to me now!

If a complete team can be assembled by Thanksgiving, the line-up will be presented to the Associated Press for publication. Send the data to

AL YARR,
641 N. 16th Street,
Philadelphia, Pa.

NEWARK TEAM SEEKS BOOKINGS

The Ukrainian Sitchovi Strilci Basketball Team seeks games with any heavy Junior team having a home court and is willing to travel within a radius of 25 miles. It is composed of former high school and vocational school basketball players as well as others, such as John Stonek, Ted Husokowski, John Butchyk, Mike Yurrow, John Koresco, Mike Kurcavey, John Kolba, John Mosaejchuk, etc.

We would prefer to play all Ukrainian teams this year, if possible, so come on all you Ukrainian team managers and make yourselves known.

Please act quickly and write as soon as possible before we are filled with bookings. Write to

SAM SOSNICKY,
541 So. 11th Street,
Newark, N. J.

PERTH AMBOY TEAM WANTS GAMES

The Ukrainian Catholic Club of Perth Amboy, N. J., after three successful basketball seasons, has now organized for its fourth season and is seeking games with all Ukrainian senior teams in and around New Jersey.

In three years of court competition, the Amboy Ukrainians have played 56 games; winning 45 and dropping but 11. In winning these games, the Ukrainians defeated many leading combinations in New Jersey.

With all veterans of the past seasons returning, indications point to a banner season. The team is entered in the Perth Amboy Senior League and is expected to place the Ukrainian name high in the minds of Amboy citizens. The squad is completely uniformed in our national colors bearing the bold inscription—"Ukrainian C.C."

The veterans returning include "Duke" Denys, lanky center who led his team-mates in scoring last season; "Chuck" Steczak, brilliant guard and last year's captain; Frank Gural, four-letter man from Perth Amboy High School; George Kuziw, curly-haired speedy forward; "Chile" Baralecky and Charlie Evanello, two of the best defensive players in town; and Johnny Semkow, who acts as manager as well.

At the present time the Ukrainians find themselves without a home court so they are forced to arrange all traveling games only. However, a home court may be secured later in the season.

All managers interested in booking the Amboy Ukrainians please write to the Ukrainian Catholic Club, c/o John Semkow, 733 Parker Street, Perth Amboy, New Jersey.

N. Y. COUNCIL WIN

The American-Ukrainian Club Council of New York City basketball team soundly trounced the S. & C. Boys of New York to the tune of 34-14 before two hundred spectators at the Stuyvesant gymnasium late Sunday afternoon, October 27th. Steven Dudyshyn lead the Council with twelve points, while Peter Braginetz trailed with ten. Henry Hess, captain of the S. & C. Boys, scored twelve of his team's fourteen points.

At the face-off to begin the game, Stephen Slobadin snatched a loose ball to dribble through a mass of bewildered players to score the first two points for the Council. In desperation, after seeing the Council score six points in quick order, Frank Salmon leaped high to intercept a pass. Hess, who was running toward a scoring position, received a snap pass from Salmon. During the action Slobadin fouled Hess. The captain of the S. & C. Boys dropped a free throw to score the first point for his side. Schoenbaum, substituting for Quick at center, threw a long pass to Salmon to score. The S & C staged a determined drive only to be abbreviated by the whistle, ending the first period.

At the beginning of the second period Hess snatched a face-off pass to drop a long shot from the center of the court. Dudyshyn, substituting for Slobadin, was fouled by Hess. His free throw bounced off the iron hoop toward Peter Braginetz. Pete promptly and appropriately tapped the ball through the rim.

The cleverest and most effective play was engineered by Dudyshyn and Braginetz in the second period. Both changed passes many times, constantly advancing toward the basket. When Dudyshyn was in scoring position, Braginetz flipped a pass to him to tally, placing the Council in the lead, 10-5.

Hess rapidly dribbled through a scattered masses of men prepared to tally only to be fouled by Slobadin, preventing a score. However, Hess dropped two free throws. In quick order he recorded another two points to threaten the lead of the Council. Smaligo passed the ball to Dudyshyn beneath the basket to account for another goal for the council. Picking up a loose ball Dudyshyn charged before an entangled mass only to outwit the defense with a loop shot to register. Not to be outdone, Hess dribbled through to score for the S & C.

Wytrykush, emerging with the ball from a battling mass, looped a throw to score. Dudyshyn dribbled through to score. Ripka rifled a pass to Braginetz. He dribbled to tally. Again Braginetz scored with a loop shot from a pass by Dudysyn.

MICHAEL PAWLYSHYN.

AROUND BUFFALO, N. Y.

The baseball team of the St. John the Baptist Ukrainian Greek Catholic Church is still receiving praises these days for winning the championship of their league. Looks to us like another cup will grace the desk of the Rev. John Zuck. Congratulations, Boys!... Ivan Risnek, who recently returned from abroad, tells some very interesting stories about the Ukrainian youth with whom he associated while over there... This reminds us that we ought to hear something from Andrew Wauwriw who recently came home from Nevada, where he was stationed at a C.C.C. camp. We wonder if Andy has turned Western... We hear that a school of Ukrainian Ballet has been organized at the St. Nicholas Church under the direction of Mr. John Good. Latest reports are that forty-five Ukrainians have registered. We wish it success!... Stephen Bakalik, our Ukrainian magician, hopes to see Howard Thurston on the road to recovery. He says that thousands of people are now missing the latter's wonderful magic performance. Well here's hoping that Howard Thurston gets well... Our Ukrainian Folk Dances at the Teacher's Club of this city. The audience consisted of about a hundred school teachers representing the elementary and the high schools. The dancers were applauded very heartily by the teachers who enjoyed every moment of the program. You dancers certainly went over big. Slava, slava!... We attended a banquet several weeks ago, given in the honor of Stephen Sydoriak of Boy Scout Troop 60. Stephen was awarded an Eagle badge for his advancement in Scouting. We hope to see more Ukrainian Scouts follow your footsteps, Stephen. Congratulations!... Gone but not forgotten! The courteous treatment given by the Ukrainians of New York and Detroit to the Ukrainian youth who attended the youth congress held in these cities.

WALTER CIAPYK.

TEACHERS AND PUPILS

Dr. Atwood H. Townsend, Assistant Professor of English in the New York University College of Engineering, has made public a list of fifty books recomended most often by the faculties of fifty-five colleges and fifty books chosen by 1,638 students in fifty-three colleges.

The two lists differ somewhat from each other. The following books appear on both lists: Jane Austen — Pride and Prejudice, Charlotte Bronte — Jane Eyre, Charles Dickens — David Copperfield, Henry Fielding—Tom Jones, Thomas Hardy—The Return of the Native, Tess of the D'Urbevilles, Nathaniel Hawthorne—The Scarlet Letter, W. H. Hudson—Green Mansions, Sinclair Lewis—Arrowsmith, Babbit, Edmond Rostand—Cyrano de Bergerac, Lytton Strachey—Queen Victoria, W. M. Thackeray — Vanity Fair, Edith Wharton—Ethan Frome.

A YOUNGSTER A CHAMPION

Paul Leck, an 18-year-old lad of Washington County, Kansas, was pronounced to be the 1935 Star Farmer of America. He was picked by judges who had studied records of farm youths all over the country.

The title was conferred upon him during the annual contest sponsored by the weekly Kansas City Star. A $500 cash prize went with it. The youngster started vocational agriculture work five years ago with sixteen feeder pigs. At the end of a year his labor income was $38.40, labor income being the amount of money left for the boy's time and effort after all expenses have been met. He has made 16 pigs grow into $1,916.

UKRAINIAN MOVEMENT IN THE U.S.S.R.

Telegraphic agencies report that the Soviet Government has recently discovered two Organizations of Ukrainian Separatists: to one belong chiefly workingmen from the Donetz Basin and to the other students from the universities and middle schools. Many arrests have been made.

UKRAINIANS PROTEST TO GENEVA

During the Sixteenth Session of the League of Nations the Leaders of the Emigres of the peoples whose territories are occupied by the Soviets—Ukraine, Georgia, Azerbaijan, North Caucasus and Turkestan — submitted a signed memorandum to the General-Secretary of the League of Nations; in which they expressed their regret that the League of Nations whilst admitting the U.S.S.R. to the League did not lay down any conditions concerning the territories occupied by the U.S.S.R. and the subject peoples, and through whose policy millions of people had been starved.

The memorandum pointed out that already one year had elapsed since the Soviet Union was accepted by the League of Nations, and the oppression of the subject peoples has not ceased. For example, one hundred and thirty-two people were executed for the murder of Kiroff although they had no connection whatever with the murder. Religious persecutions also have not diminished although the Soviet Union as a Member of the League of Nations is obliged by the Articles of the Covenant to respect human rights.

NEW UKRAINIAN PARLIAMENTARY REPRESENTATION IN POLAND

At a meeting on October 2nd, 1935, the Ukrainian Parliamentary (Poland) Representation elected its new officers. Mr. Vasil Mudry, M. P., editor of "Dilo," was elected President; Mr. V. Celevych, M. P., Mr. J. Pavlykovsky, M. P. and Senator O. Lucki were elected Vice-Presidents, and Mr. D. Velykanovsky was elected Honorary Secretary.

There are nineteen Ukrainian Members in the Seym and six Ukrainian Senators, making in all twenty-five Ukrainian Members in the new Parliament of Poland.

Ukrainian Bureau, London.

— Що кажете про останню жіночу моду?

— Кажу, що це не остання.

КІОТШО — ЯПОНСЬКА, НАЙБАГАТША ЖІНКА В СВІТІ. — НЕКОРОНОВАНА ЦАРИЦЯ СОНЦЯ ТВОРИТЬ СВІТОВИЙ БАНК ДЛЯ ЗАВОЮВАННЯ КИТАЮ.

Добробут і силу проявляють у світі нації, де жінки дійшли найвищого ступня. Відомо, що в Злучених Державах Америки жінки мають великі впливи на господарське, громадське й культурне життя через свої здібности й працьовитість. Але бо й Японія має великі жінки. Для прикладу наведемо Японку Кіотшо.

Правда, вона унаслідила від свого батька величезний маєток вартости 800 міліонів ен. Батько її торгував десятки літ рижем і так розвів свою торговлю по всій Японії, що контролював цією торговлею не тільки в Японії, але й на цілому Далекому Сході. Його донька ще й перевищила батька своїми купецькими спосібностями й ініціятивою.

Кіотшо не жиє собі вигідним життям, як це неодна зробила би на її місці. Вона працює з усіх сил. Вона виконує функції ґенерального директора й ніколи не працює менше 12 годин на добу. При тім вона весела й любить життя. Вона каже, що не має кращого спорту, приємнішого заняття, як те, чим вона займається.

Донька не обмежилася купецькою спеціяльністю свого батька. Вона взялася й за торговлю землею. В околицях Осакі закупила вона великі прибережні простори. Вона вгадала. За який час ті землі потрібні були державі. Кіотшо добре заробила.

Кіотшо задумала тепер новий плян. Вона хоче створити „світовий жовтий банк", призначений на те, щоб фінансувати підприємства, які фінансували досі Американці й Европейці. Цей банк повинен орудувати великим капіталом і давати кредити танше, ніж їх можуть дати банкові підприємства білих. Іншими словами, Кіотшо хоче позбутися конкуренції білих на Далекому Сході тими самими способами, як уже конкурують Японці з білими своїми творами, себто дешевістю.

Отак іде імперіялістичний розмах Японії — безнастанною працею, винахідливістю, жвавістю й ініціятивою передусім в економічному житті. Хто безрадний у господарськім житті, тому не говорити про політичний розмах. Пасивні натури все страждальні, не діяльні.

— Твоя жінка все така вистроєна, а ти ходиш такий занедбаний?

— Бо, бачиш, жінка, щоби гарно зодягатися, заглядає до журналів мод, а я до книжки доходів!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(28)

Два бандити побачили були д-ра Джовнса на причалі ще зполудня та бачили в ньому легку жертву. Вони йшли за ним услід скоренько, тоді як він ішов поволі, розглядаючися на боки, зацікавлений невиданими видами тропікального міста.

Нагло він задержався й обернувся назад, щоби подивитися на вид вулиці поза себе. Нечайно знайшовся око в око з грабіжниками, з котрих один був Араб, а другий білий. Араб обернувся до втечі, але другий закликав його вертатися. Потім оба напали на свою жертву з диким криком.

Ґельбот видав зі себе легкий оклик здудування. Він відповів ударом на удар, а не був він слабосильний. В колеґії колись його знали як доброго атлета, як доброго пливака й бігуна, але він ніколи не вчився битись на кулаки.

Проте він махав кулаками як вітрак крилами. Сила заступала йому вправу. Нагло поза собою він почув дивний голос. „Бий малого в морду, а я справлюся з великим!" І попри його плече махнула рука, одіта в біле.